Kuran Kelimelerinin Fihristi: Mu'cem Kitapları ile Yazılımın Kıyası

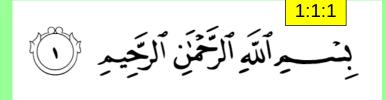
Prof Dr M Akif Eyler Marmara Universitesi Istanbul, Temmuz 2017

Sunum Plani

Kuran-ı Kerim Fihristi

- Kitâb'ın sayısal tahlili
- Kitâb'ın muhafazası
- Matbû mu'cem örnekleri
- Elektronik mu'cem örnekleri
- Mu'cem yazılımı ve temenniler

Kelime kordinatları sure:ayet:kelime

bismillâhir-rahmânir-rahîm innehû lequr-ânun kerîm fî kitâbin meknûn

Sayılarla Kuran

- 30 cüz
- 604 sayfa
- 9040 satır

- 114 sure
- 6236 ayet
- 77430 kelime

Yaklaşık olarak

- 1600 kök
- 4700 türev
- 19,000 farklı kelime
- 77,000 kelime

Kitâb'ın Muhafazası

Benzer ayet çiftleri

16:70 لِكُنْ لَا يَعْلَمُ بَعْدَ عِلْمِ شَيْئًا

22:5 لِكَيْلا يَعْلَمُ مِنْ بَعْدِ عِلْمٍ شَيْئًا

Mu'cem Nedir?

MU'CEM (لالمعجم)

Râvilerin adlarına göre alfabetik olarak düzenlenen eserlerin genel adı.

Sözlükte "kapalılık" anlamındaki *ucme* kökünden türeyen *i'câm* "kapalılığı gidermek", *mu'cem* ise "kapalılığı giderilmiş (söz, kelime, harf vb.)" demektir. Buna göre benzer harfler arasındaki karışıklığı noktalarla gidermeye *i'câm*, noktalı harflere *el-hurûfü'l-mu'ceme*, bazılarına nokta koymak suretiyle karışıklığı / kapalılığı giderilen alfabe harflerine de *hurûfü'l-mu'cem* denir.

§1. Mu'cem: Matbû Kitaplar

Müellif ve Eseri	Dili	Yayın Yılı	Mevcut Nüsha	Sayfa Sayısı	Muhteva
Gustav Flügel Concordantiae Corani	Latince	1842	1875	219	Sadece indeks
M Fuad 'Abd al-Baqi Al Mu'jam al Mufahras	Arapça	1938	2001	872	İndeks, metin ve bağlam
Mahmud Çanga Kuran-i Kerim Lugati	Türkçe	1985	1994	725	İndeks ve kelime anlamı

Bu tablo sadece bir örnek, benzeri kitaplar çok sayıdadır.

§1. Mu'cem: Matbû Kitaplar

Matbu kitaplara üç örnek:

http://www.iranicaonline.org/articles/flgel-

https://www.wikiwand.com/en/Muhammad_Fuad_Abdul_Baqi http://www.timas.com.tr/yazar/mahmut-canga/

§2. Mu'cem: Elektronik kitaplar

Müellif ve Eseri	Dili	Yayın Yılı	Sayfa Sayısı	Muhteva
Gustav Flügel Concordantiae Corani	Latince	1898	241	Sadece indeks
M Fuad 'Abd al-Baqi Al Mu'jam al Mufahras	Arapça	1946	782	İndeks ve bağlam
Hanna Kassis Concordance of the Qur'an	İngilizce	1983	??	(erişim yok)

Bu tablo sadece bir örnek, benzeri kitaplar çok sayıdadır.

§2. Mu'cem: Elektronik kitaplar

Elektronik kitaplara üç örnek:

https://archive.org/details/concordantiaeco00flgoog https://archive.org/details/AlMujamAlMufahrasLiAlfazhAlQuran http://www.oxfordislamicstudies.com/Public/book acg.html

§3. Mu'cem Yazılımı

- kuranmeali.com/mucem.asp
 indeks, anlam ve bağlantılar eklenmiş
- corpus.quran.com/qurandictionary.jsp
 indeks, anlam ve bağlantıların yanında
 kelimenin bağlamı da görülebilir
- Arzu edilen yazılım hakkında temenniler

Mu'cem Yazılımı

kuranmeali.com/mucem.asp

indeks, anlam ve bağlantılar eklenmiş

المعجم المفهرس لألفاظ القرآن الكريم el-Mu'cem el-Mufehres li Elfaz el-Kur'an el-Kerîm

"el-Mu'cem el-Mufehres" Muhammed Fuad Abdulbaki tarafından 1938 yılında hazırlanmış ve basılmıştır. Kur'an araştırmaları yapanlar için önemli bir başvuru kaynağıdır. Bir lügat (sözlük) değil, Kur'an kelimelerinin nerede ve kaç defa geçtiğini gösteren fihrist niteliğindedir.

Bu önemli çalışmayı veritabanı haline getirip bilgisayar ortamında istifade edilebilir hale getirmeyi amaçladık. Kaynak olarak Abdullah Ahmetoğlu tarafından PDF formatında hazırlanan Mu'cemül Müfehres'i aldık. Kitabın orjinal baskısı ile (kısmen) karşılaştırarak uyumluluğunu test ettik. İlgi duyanlar kitabın orjinalini buradan indirebilirler.

Titiz bir çalışma yapmaya özel bir gayret sarf etsek de hatalarımız olabileceğini peşinen kabul ediyoruz. Hata veya noksan görülürse düzeltilmek üzere bize bildirilmesinden memnun oluruz. Bu çalışmamızın istifadeye mazhar olmasını Cenab-ı Hak'dan hasseten diliyoruz.

Mu'cem Yazılımı

corpus.quran.com/qurandictionary.jsp

indeks, anlam ve bağlantıların yanında kelimenin bağlamı da görülebilir

The Quranic Arabic Corpus

Welcome to the **Quranic Arabic Corpus**, an annotated linguistic resource which shows the Arabic grammar, syntax and morphology for each word in the Holy Quran. The corpus provides three levels of analysis: morphological annotation, a syntactic treebank and a semantic ontology.

The Quran is a significant religious text written in Quranic Arabic, and is followed by believers of the Islamic faith. The Quran contains 6,236 numbered verses (ayāt) and is divided into 114 chapters.

An example verse from the Quran:

(21:30) Have those who disbelieved not considered that the heavens and the earth were a joined entity, and We separated them and made from water every living thing? Then will they not believe?

Yazılım için Temenniler

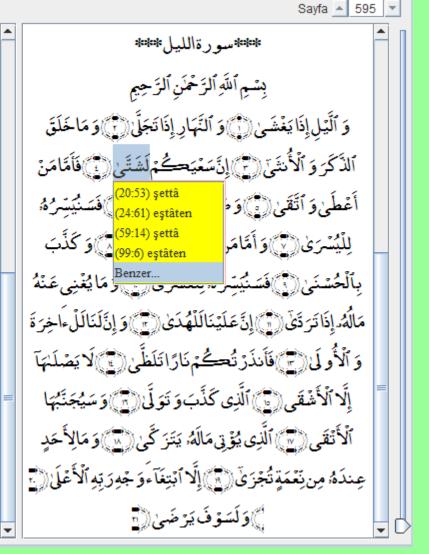

92) Leyl Suresi

Bismillahirrahmanirrahim

92 ▼ Levl Suresi

- Kararıp ortaliği bürüdüğü zaman geceye and olsun.
- Açılıp aydınlattığı zaman gündüze and olsun.
- Erkeği ve dişiyi yaratana and olsun ki:
- Doğrusu sizin çalışmalarınız çeşitlidir.
- 5-7. Elinde bulunandan verenin, Allah'a karşı gelmekten sakınanın, en güzel söz olan Allah'ın birliğini doğrulayanın işlerini kolaylaştırırız.
- 8-10. Ama, cimrilik eden, kendini Allah'tan müstağni sayan, en güzel sözü yalanlayan kimsenin güçlüğe uğramasını kolaylaştırırız.
- 11. O kimse ölüp ateşe yuvarlandığı zaman, malı ona fayda vermez.
- Bize düşen sadece doğru yolu göstermektir.
- Süphesiz ahiret de, dünya da Bizimdir.
- Sizi alevler saçan ateşle uyardım;
- 15-6. Oraya, yalanlayıp yüz çevirmiş olan o en azgından başkası atılmaz.
- 17-8. Arınmak için malını veren, en çok sakınan kimse ise ondan uzak tutulur.
- 19-0. O yaptığı iyiliği birinden karşılık görmek için değil, ancak yüce Rabbinin hoşnutluğunu gözeterek yapmıştır.
- Elbette kendisi de hosnut olacaktır.

Sonuç

We see little difference between printed books and e-books. If properly used, e-books (pdf and the like) have the additional power of live links: When the user clicks on a link, the related web page will be displayed. But most pdf pages are simple scanned images of old printed books, therefore they are lacking live links.

Matbû ve elektronik kitaplar arasında pek fark göremedik. Halbuki, elektronik kitapların asıl gücü içindeki canlı bağlantılardır. Bağlantıya tıklayan okuyucu, anında ilgili sayfaya yönlendirilir. Lakin, şu sırada bulduğumuz pdf örnekleri, linkleri olmadığı için, matbû kitapların fotoğrafı olmaktan öteye geçemiyor.

Sonuç

The actual benefit of using computer software is its ability to generate thousands of pages automatically upon request from the users. The underlying database is fixed and limited, but the human-readable web pages are generated by the software and thus presentation possibilities are practically unlimited.

Bilgisayar yazılımı kullanmanın hakiki faydası, gerektiği zaman binlerce sayfayı otomatik olarak üretebilme özelliğidir. Arka plandaki veritabanı sabit ve sınırlı olduğu halde, kullanıcıların arzusuna göre yazılımın üretebileceği web sayfaları pratik olarak sınırsızdır.

3rd International Conference on Islamic Applications in Computer Science and Technologies – IMAN 2015

Müsteşriklerin Kaleminden

Gustav Flügel:

"... the genius of the entire Arabic Language, as found in the writings from the time of Mohammed onwards, has been so much influenced by the power and authority of Koran that its language has itself become, so to speak, the firm base for later eras."

Bütün Arap dilinin dehası, Hz Muhammed döneminden sonraki yazılarda tespit edildiği şekliyle, Kuran'ın gücü ve otoritesinden o kadar fazla etkilenmiştir ki, onun bizzat kendi dili sonraki çağlar için sağlam bir kaide haline gelmiştir.

Müsteşriklerin Kaleminden

Hanna Kassis:

"Qur'an is to the Muslim what Jesus Christ, and not the Bible, is to the believing Christian. (...) While the language of the Qur'an is poetic, it is not poetry. It is prosodic but not exactly prose. Stylistically, it stands apart from any known body of literature in Arabic and has remained inimitable."

İncil değil, Hz İsa, inanmış bir Hristiyan için neyse, Kuran Müslüman için odur. (...) Kuran dili şiirseldir ama şiir değildir. Nesirseldir tam anlamıyla bir düzyazı değildir. Stil olarak, bilinen Arapça edebiyat ürünlerinin tümünden ayrı durmuş ve taklit edilemez kalmıştır.